

Bonska deklaracija o finansiranju obrazovanja odraslih za razvoj Jun 2009.

Preporuke

1. Ove preporuke za akciju donete su na međunarodnoj konferenciji o finansiranju razvoja obrazovanja odraslih, održanoj u Bonu (Nemačka, 23. – 24. jun 2009. godine). Svrha im je da infomišu o neophodnosti preduzimanja akcije na šestoj međunarodnoj UNESCO konferenciji o obrazovanju odraslih (CONFITEA VI) u Belemu (Brazil, decembar 2009. godine);

Bonska konferencija poziva nacionalne vlade:

2. da stvore sveobuhvatni zakonski okvir za obrazovanje odraslih u zemljama u kojima još uvek ne postoji, kao osnovu za odgovarajuću finansijsku podršku;
3. da izdvoje minimum 6% BNP za obrazovanje u okviru kojih je minimum od 6% za obrazovanje odraslih, a polovinu ove sume treba iskoristiti za programe opismenjavanja odraslih;
4. da ugrade doživotno učenje, uključujući odredbu o obrazovanju odraslih, u sve strateške planove, raspodelu resursa i implementaciju;
5. da ostvare program Obrazovanje za sve, posebno ciljeve 3. i 4, kao i ceo spektar Milenijumskih razvojnih ciljeva;
6. da investiraju u predviđene programe podržavajući kontinuitet programa doživotnog učenja umesto kratkoročnih kampanja iskorenjivanja nepismenosti;

7. da prepoznaju važnost podržavanja doživotnog učenja uključujući priliku za kontinuirano obrazovanje za sve grupe i individue, na svim nivoima i uzrastima, u svim društvima;
8. da sarađuju sa civilnim društvom, da uključe organizacije privatnog sektora i interesne grupe, da u potpunosti iskoriste dostupne resurse;
9. da koncentrišu veću finansijsku inicijativu za obrazovanje odraslih koje je inicirano od strane krajnjih korisnika pre nego od onih sa vrha;
10. da daju prednost razvoju obrazovanja žena, uključujući ravnopravnost polova i podršku specifičnim akcijama za osposobljavanje žena;
11. da podrže razvoj veština, uzimajući u obzir specifične potrebe malih preduzetnika;
12. da uspostave vezu između finansiranja obrazovanja odraslih, zdravlja i održivog razvoja; da postignu efektivnu koordinaciju različitih elemenata javnog sektora i blagovremeno procene u kojoj meri oni omogućavaju učenje.

Pozivamo međunarodne organizacije:

13. da uvažavaju i podrže navedene ciljeve i akcije uz poštovanje nacionalnih vlada;
14. naročito zahtevamo od OECD-a da proširi razumevanje obrazovanja odraslih definisano u u DAC kodu¹ - kategoriji 112.30 (pismenost i obrazovanje odraslih) da u svojoj obrazovnoj statistici navedu i druge aspekte obrazovanja odraslih, kao osnovu za indikatore i monitoring u ovom području;
15. G20 bi trebalo da insistira kod Međunarodnog Monetarnog Fonda da makro-ekonomski standardi uzmu u obzir važnost investiranja u ljudski razvoj (i posebno u EFA – Education for All, Obrazovanje za sve) kao ključni element odgovora na finansijsku krizu.

¹ OECD-ova statistička klasifikacija po sektorima

Pozivamo donatore:

16. da izdvoje minimum 6% pomoći za obrazovanje mladih i odraslih, najmanje dve milijarde dolara godišnje, kako bi se popunio finansijski manjak u ovom području;
17. da podrže i ohrabre saradnju između svih strana koje su u mogućnosti da doprinesu naporima koji se ulažu u doživotno obrazovanje, a naročito one koje se odnose na EFA ciljeve 3. i 4. i postizanje Milenijumskih razvojnih ciljeva (Milenium development goals – MDG);
18. da uvrste deo o pismenosti odraslih u indikatore za MDG 1 o dvostrukom smanjenju siromaštva, kao i kod MDG 2 o opštem osnovnom obrazovanju;
19. prepoznajući da bi nacionalne vlade trebalo da omoguće resurse kojima bi se obezbedilo pravo na obrazovanje svih građana, ali i da su neke zemlje toliko siromašne da da izdvoje čak i 6% svog BDP za obrazovanje, ovo neće biti dovoljno da pokrije sve troškove postizanja EFA ciljeva u njihovim zemljama, spoljna pomoć je od presudne važnosti kao podrška ovim zemljama kao deo obećanja iz Dakara.

Stoga, pozivamo FTI - *Fast Track Initiative* Obrazovanja za sve²:

20. da tretiraju obrazovanje odraslih kao integralno za EFA i pravilno razmatraju obrazovanje odraslih u podržanoj politici Fast Track Initiative;

Takođe pozivamo Evropsku Uniju i Komisiju:

21. da postignu veću političku povezanost između Evropskih programa (koji su dobri u smislu obrazovanja odraslih i doživotnog učenja) i eksternih Evropskih programa pomoći (uključujući Evropski fond za razvoj, Instrument za saradnju i razvoj, Evropsku susedsku politiku i Instrument za partnerstvo) koji često zanemaruju obrazovanje i učenje odraslih;

² FTI - *Fast Track Initiative* je inicijativa mreže globalnih partnera za podršku ostvarivanju univerzalnog osnovnog obrazovanja kao cilja definisanog u okviru „Obrazovanja za sve“ (Education for All).

22. da uključe doživotno učenje i obrazovanje odraslih u politiku razvoja, procene napredovanja zemalja i u državna strateška dokumenta;
23. da osnuju program Grundvig Mundus po uzoru na Erasmus Mundus, kao program za razmenu u obrazovanju odraslih i da podrže druge projekte saradnje između udruženja obrazovanja odraslih u zemljama EU i drugih zemalja.

Predlažemo da se svetski pokret obrazovanja odraslih i doživotnog učenja okupljen u Belemu obaveže:

24. da pridaje bar podjednaku važnost izgradnji socijalnog i kulturnog kapitala u odnosu na finansijski kapital, investirajući u obrazovanje odraslih, pismenost i doživotno učenje za očuvanje društva i nacionalnog dobra;
25. da utiče na političku volju i da osvoji podršku medija za adekvatno finansiranje u smislu davanja konkretnih primera o vrednostima i koristima od investiranja u obrazovanje odraslih.

Kontekst i deklaracija

26. Okupljanjem u Bonu u Nemačkoj 23. i 24. juna 2009. godine, pripremajući se za odloženu šestu međunarodnu konferenciju o obrazovanju odraslih (CONFITEA VI) u Belemu, Brazil, decembar 2009. godine, prepoznajemo da su ovo presudna vremena u istoriji ljudskih odnosa;
27. Ipak, približavamo se budućnosti u duhu svrsishodnog optimizma. Možemo biti inspirisani ako razmišljamo o budućnosti na temelju onoga što sada činimo. Ipak, u duhu realizma treba postaviti prioritete u dodeljivanju resursa;
28. Više nego ikad nezavisni svet nalazi se između katastrofe uništenja ljudske vrste koja se može izbeći i prilike za zajednice i vlade na svim nivoima preuzmu razumnu kontrolu zajedničke sudbine. Kompleksnost onoga što se zahteva od obrazovanja odraslih jasno je osvetljeno u diskusijama u Bonu;

29. Uporni i hronični problemi dostigli su presudnu tačku. Oni su generisani rastom populacije, mobilnošću ljudi iz političkih i ekonomskih razloga i masivnim i narastajućim nejednakostima između onih koji imaju i onih koji nemaju, između zajednice i nacije. Ako ne uspemo da promenimo trenutni način življenja, pritisak na zajednički ekosistem mogao bi dovesti do kolapsa. Neophodno je učiti i živeti u kulturi održivog razvoja umesto takmičarske eksploatacije i rasta;
30. Krize povezane sa globalnim zagrevanjem, nestašicom hrane i takmičenjem za hranu, vodu i energiju, prete da pokrenu novu eru migracija izbeglica, interkulturalnih konflikta i ratova zbog resursa. Potreba za novom i obnovljivom energijom resursa ističe značaj saradnje na oporavku koji je dublji od same ekonomske obnove;
31. Skorajšnji kolaps globalnog fiskalnog sistema, prouzrokovan istom tom neodrživom kulturom, doveo je do globalne ekonomske recesije i nagoveštaja novog i sebičnog zaštitničkog nacionalizma. Trenutna finansijska kriza najverovatnije će imati duboke i dugoročne negativne posledice na zemlje u razvoju, još više produbljujući nejednakosti. Podrška velikih razmera hitno je potrebna;
32. Možemo samo da planiramo i tražimo izlaz iz ove mnogostrane i globalne krize aktivnom participacijom i mobilisanjem kapaciteta, razvijenim sposobnostima, mudrošću i solidarnošću sa svim ljudima i zajednicama. Ovo ne može biti postignuto mudrošću čak i najспособnije vlade, niti prirodnim funkcionisanjem slobodnog tržišta. Lokalne, regionalne i nacionalne vlade i donatorske agencije moraju da se potrudu da mobilišu i podrže sve vrste agencija i organizacija da rade zajedno za sistem i kulturu doživotnog učenja;
33. Mi izjavljujemo da je doživotno učenje odraslih, koje je utemeljeno na principima jednakosti, održivosti i balansiranja između socijalnih i ekonomskih ciljeva, univerzalno ljudsko pravo. Ono leži u središtu globalnog oporavka i ključ je za rešavanje naših problema. To znači da treba gledati na sve ljude kao na ključne resurse za efektivan i održivi razvoj, zasnovan na njihovoj sopstvenoj sposobnosti i posvećenosti;
34. Ovi principi odnose se na sve nacije, u svim uslovima i za zajednički razvoj između nacija, jug–jug i sever–sever kao i sever–jug;
35. Ispostavlja se da je doživotno učenje ključan preduslov da bismo bili u stanju da vodimo računa o sebi i da budemo uspešni. Kapacitet za

učenje – nacija, njihovih vlada i međunarodnih tela, kao i kapacitet za učenje individua i zajednica, za civilno društvo i za njegove građane – stoji u osnovi sposobnosti prosuđivanja i mudrog i efikasnog upravljanja u javnom interesu. Neke koristi od obrazovanja odraslih i od razvoja veština podložne su ekonomskom delovanju; druge, kao što je smanjivanje rasizma, nisu manje važne, ali ni lako merljive;

36. Mi prepoznajemo ozbiljan propust svih pokreta za obrazovanje odraslih da postanu prepoznatljiv i i istaknu važnost doživotnog učenja kao uslov za društveno – ekonomski razvoj. Ovo je delom i zbog ne-definisane i labave prirode ove oblasti;
37. Obrazovanje odraslih je prisutno svuda i zahteva da se podrži učenje u smislu obrazovanja odraslih koje se dešava u mnogo širim okvirima nego što je to formalno obrazovanje. Razvoj veština za zaposlenje jeste važno, ali je samo deo onoga što je društvu i njenim građanima potrebno. Doživotno učenje znači stvaranje okruženja za učenje koje će pomoći aktivnu i pouzdanu participaciju, koja će zadovoljiti potrebu društva koje uči;
38. Postoje podaci koji bi trebalo da omoguće bolje akcije, a potom bi se mogli koristiti za bolje promovisanje obrazovanja odraslih; takođe moramo da prikupimo još više podataka i još bolje podatke;
39. Naročito vlade moraju učvrstiti svoj rad na doživotnom učenju i društvu učenja u svim svojim političkim poljima delovanja i svim vladinim odeljenjima;
40. U nevladinom sektoru moraju se efektivnije podržati snažna i osposobljavajuća uloga visoko kvalitetnog obrazovanja. Ovo u potpunosti uključuje funkcionalnu pismenost, posmatranu na kontinuumu koji počinje od nepismenosti, kao ključ za razvoj nacija i razvoj čovečanstva. U novoj eri znanja ne postoji magična podela između nepismenosti i pismenosti, niti između potreba za doživotnim učenjem različitih nacija, siromašnih ili bogatih;
41. Ovakav stav je politički. Mi tražimo da javni interesi budu glavni i izraženi kroz upravljanje razvojem nacija, da bi se obezbedili, tamo gde je to potrebno: načini i resursi da se osigura visok kvalitet i uspešno učenje za sve, odrasle i mlade, tokom celog njihovog života; i za izdvajanje adekvatnih resursa – infrastrukture, osoblja, nastavnika i resurasa za učenje – da sve ovo postane moguće i pristupačno svima;

42. Mi izjavljujemo da politička volja i sredstva da se to postigne moraju da uključe jasne i snažne pravne i administrativne dogovore, dugoročno planiranje i adekvatno izdvajanje finansijskih sredstava na svim nivoima. To mora da uključi, omogući i zahteva aktivnu participaciju i doprinos privatnog sektora, posebno za učenje vezano za radno mesto, kao i trećeg sektora, tj. civilnog društva. Mora se izgraditi kultura poverenja i odgovornosti utemeljena na realističnoj podeli uloga, izdvajanju ciljeva i sporazuma oko monitoringa i izveštavanja.

Mnogo šire, posmatrajući obrazovanje odraslih na svetskom nivou i pokret doživotnog učenja, pozivamo okupljene u Belemu u decembru 2009. godine:

43. da budu ambiciozni i neustrašivi u određivanju i zahtevanju nivoa resursa koji se izdvajaju za obrazovanje odraslih i za doživotno učenje u budžetima svih država i u međunarodnim programima pomoći i da uzmu u obzir važnost, hitnost i potrebe koje se ovde iznose; i ovo se može uporediti sa dokumentima od značaja koja se odnose na ostale finansijske, ekonomske i političke ciljeve za koje se proceni da su od ključne važnosti;
44. da promovišu obrazovanje odraslih kao ključno za podizanje svesti u javnosti i podržavanje upravljanja globalnim klimatskim izazovima, kao i da nametnu ove sadržaje na Međunarodnoj konferenciji u Kopenhagenu tokom narednih dana.

Predlažemo da se oni obavežu:

45. da poboljšaju naše profesionalno razumevanje, bazu znanja, veština i pronicljivosti u vezi sa osobljem i pripremom facilitatora i podrške i u određivanju najboljih modela podučavanja – učenja, metoda, ciljeva, materijala i sistema isporuke;
46. da osiguraju jasnost i merljivost u onome što postizemo;
47. da daju izjavu o presudnoj ulozi obrazovanja odraslih za održivi razvoj. Da ova ideja bude prezentovana na samitu u Kopenhagenu, i

da podnesu izjave na polovini Međunarodne dekade obrazovanja za trajni razvoj uvažavajući strategije za obrazovanje odraslih;

48. na saradnju sa vladama svih mogućih ubedenja i sa svim sektorima i partijama u vladama, kao i preko civilnog društva, i da ostvare saradnju, zajednički cilj i partnerstvo bez kog bi doživotno učenje za sve ostalo nedostupno.

Mi podržavamo Vlade:

49. da tamo gde je neophodno, okupe nacionalne okrugle stolove o ulozi obrazovanja odraslih u nacionalnom razvoju, povezujući sve strane kao osnovu za aktivnu saradnju;
50. da stvore mehanizme u cilju praćenja podrške za obrazovanje odraslih u svim sektorima na svim nivoima;
51. da prikupe i sastave „rasurene“ podatke o celokupnom spektru nivoa pismenosti, ne samo pismenosti/ nepismenosti, i na svim nivoima učešća u obrazovanju mladih i odraslih;
52. da sakupe nacionalne dosijee o dobitima programa za obrazovanje odraslih;
53. da prikupe bazu podataka o svim ranijim intervencijama u obrazovanja odraslih i da ih strogo prate i ocenjuju;
54. da razviju sopstvene nacionalne referentne tačke, kao i da razmotre nacionalne politike i programe u svetlu osnovanih međunarodnih polaznih tački i dobre prakse.

Napredovanje posle Belema:

55. Da se naprave planovi za pismenost i obrazovanje odraslih, uključujući strategije održivosti i ciljeve do 2012. godine i da ih implementiraju kao deo CONFITEA VI obaveza, EFA ciljeva i obrazovnih planova svih sektora i ukupnih planova za smanjenje siromaštva;
56. Da planiraju strategiju koja uzima u obzir iskustva korisnika obrazovanja odraslih kroz osnovne organizacije;
57. Da uspostave mehanizam globalnog monitoringa za politiku obrazovanja odraslih koja uzajamno deluje i dopunjuje se sa mehanizmima

- kao što su globalni monitoring izveštaji. GRALE³ bi trebalo da formira deo tekućeg redovnog monitoringa i mehanizma praćenja;
58. Vlade treba da se obavežu da će regulisati monitoring i istraživanje u odnosu na CONFITEA VI ciljeve, zajedno sa planovima za ključni polugodišnji izveštaj koji će se podudarati sa rokovima ostvarenja EFA i MDG ciljeva do 2015. god.

³ *Global Report on Adult Learning and Education*, nastao u okviru UNESCO priprema za CONFITEA VI.